

Re-Fashion Consumer Guide

Co-funded by
the European Union

Predgovor

Dobrodošli v **ReFashion** **potrošniškem vodniku za trajnostno modo**, ki je vaš nepogrešljivi spremljevalec na poti k bolj zavestnemu in trajnostnemu pristopu k modi. V svetu, v katerem lahko z vsako svojo izbiro vplivamo na okolju prijaznejšo prihodnost, vam ta vodnik ponuja znanje in orodja za sprejemanje premišljenih odločitev, ki bodo koristile tako vam kot planetu. S sprejemanjem trajnostnih modnih praks ne prispevate le k zmanjšanju vpliva na okolje, temveč podpirate tudi etično in odgovorno proizvodnjo.

Pridružite se nam pri redefiniranju mode, ena premišljena izbira naenkrat!

Avtorji priročnika:

Številka projekta 2021-1-RO01-KA220-VET-000033001

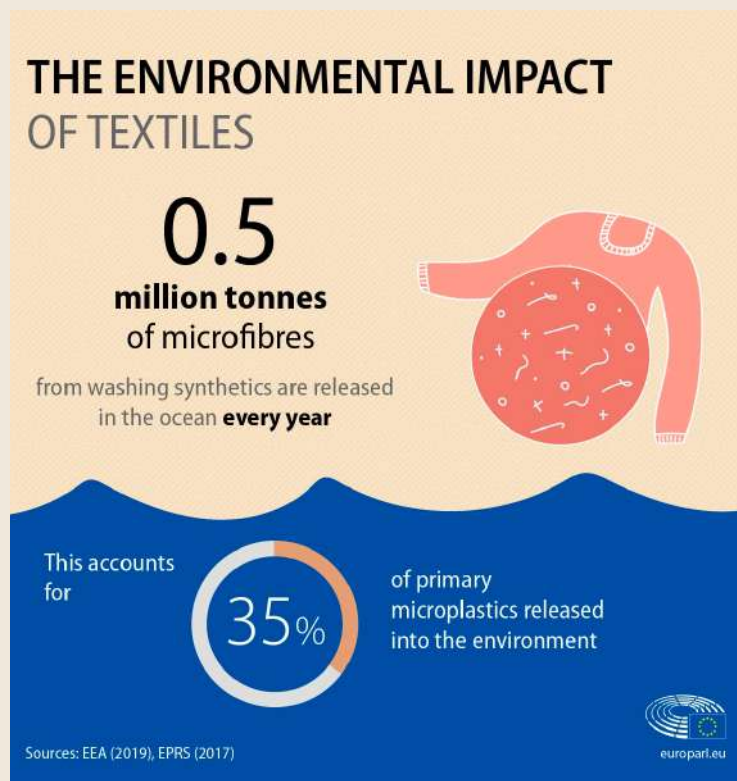

Co-funded by
the European Union

"Financira Evropska unija. Vendar pa so izražena stališča in mnenja izključno avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti agencija EACEA ne moreta biti odgovorni zanje."

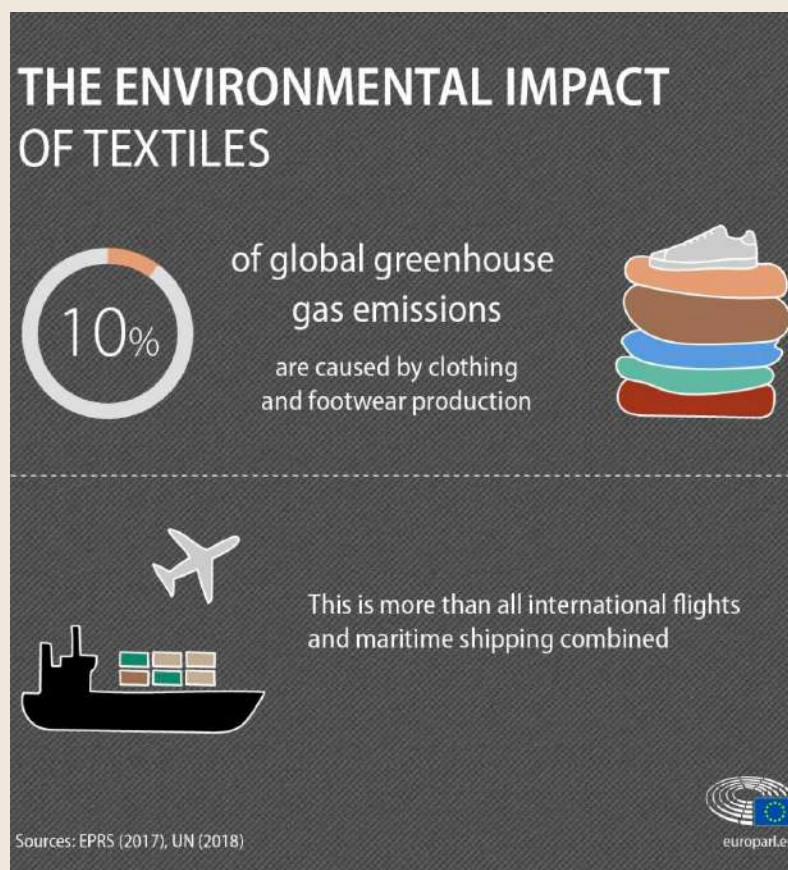

VPLIV MODE NA OKOLJE

Število oblačil, kupljenih v EU na osebo, se je v samo nekaj desetletjih povečalo za **40 %**, kar je posledica padca cen in učinkov hitre mode. Oblačila predstavljajo približno **10 % emisij toplogrednih plinov**. Za proizvodnjo surovin, njihovo predenje v vlakna, tkanje tkanin in barvanje so potrebne **ogromne količine vode in kemikalij**, vključno s pesticidi za gojenje surovin, kot je bombaž.

Potrošniška uporaba ima velik okoljski odtis zaradi vode, energije in kemikalij, ki se uporabljajo pri pranju, sušenju in likanju, pa tudi zaradi mikroplastike, ki se izloča v okolje. Manj kot polovica rabljenih oblačil se zbere za ponovno uporabo ali recikliranje, ko jih ne potrebujemo več, **le 1 % pa se jih reciklira v nova oblačila**, saj se tehnologije, ki bi omogočile recikliranje oblačil v primarna vlakna, šele pojavljajo. (Poročilo EEA za leto 2022)

ZAKAJ BI VAM MORALO BITI MAR?

Proizvodnja oblačil je za avtomobilsko in tehnološko industrijo **tretja največja predelovalna industrija**. Proizvodnja tekstila **prispeva k podnebnim spremembam več kot mednarodno letalstvo in ladijski promet skupaj** (House of Common Environmental Audit Committee, 2019).

Življenjski cikel oblačila je celovita pot, ki jo opravi kos oblačila, od njegovega nastanka v fazi načrtovanja do končne odstranitve. V celotnem življenjskem ciklu so **različne faze, v katerih se lahko zavestno odločamo za spodbujanje trajnosti in zmanjševanje vpliva na okolje**. S sprejetjem praks, kot so odgovorna proizvodnja, premišljena potrošnja, ustrezna nega in popravilo ter etično odlaganje, si lahko skupaj prizadevamo za bolj trajnostno in krožno modno industrijo.

VPLIV VSAKE FAZE ŽIVLJENJSKEGA CIKLA

Pridobivanje surovin

Onesnaženje vode in kemično onesnaženje sta lahko posledica postopka gojenja vlaken, ki zahteva veliko zemlje in vode. Pri pridelavi bombaža se na primer porabi veliko sladke vode (10.000-20.000 l/kg).

Pri proizvodnji sintetičnih vlaken se uporabljajo neobnovljivi viri, kot so petrokemikalije in nafta, za kar je potrebno veliko energije.

Proizvodnja preje & tekstila

Velika uporaba kemikalij pri predelavi in končni obdelavi preje in tekstila.

Uporaba težkih strojev, ki za svoje delovanje potrebujejo veliko energije.

Neočiščena odpadna voda, ki nastane pri barvanju in tiskanju, se običajno izpusti nazaj v okolje (20 % svetovnega onesnaževanja vode je posledica mode).

Proizvodnja oblačil

Uporaba energije za parjenje, likanje in šivanje.

Primerki, vzorci, ostanki krojenja in šivanja, proizvodni vzorci in zaključki zvitkov prispevajo k nastajanju tekstilnih odpadkov.

Distribucija

Veliko proizvodnih korakov se ne izvaja na istem mestu. Pogosto se viri večkrat prevažajo po celinah, preden se iz njih izdelajo oblačila.

Trgovina na drobno

Energija, ki se porabi za delovanje trgovine, materiali, potrebni za trženje, ter obešalniki, embalaža in nosilne vrečke.

Neprodana oblačila povečujejo skupno količino tekstilnih odpadkov.

Faza uporabe

Poraba vode: Pri pranju oblačil se porabi veliko vode.

Pri pranju in sušenju oblačil se porabi tudi veliko energije.

Kemikalije, ki se uporabljajo v pralnih sredstvih in mehčalcih tkanin, lahko onesnažujejo zrak in pridejo v vodne poti, kjer lahko škodujejo vodnim organizmom.

Odlaganje

Proizvodnja oblačil zahteva veliko virov, vključno z vodo, energijo in zemljo. Ko se oblačila zavržejo, se ti viri zavržejo. Če je oblačilo odloženo na odlagališču, lahko traja več sto let, da se razgradi. Pri tem se lahko sprošča metan, toplogredni plin, ki je 25-krat močnejši od ogljikovega dioksida. Pri sežiganju oblačil se lahko v zrak in vodo sproščajo škodljive kemikalije.

FENOMEN HITRE MODE

Kam gredo vaša oblačila, ko jih ne potrebujete več? Po statističnih podatkih se **vsako leto zavrže na tone izdelkov hitre mode**. To ni le posledica kupcev, ki se znebijo svojih kosov garderobe, ampak tudi maloprodajnih trgovin. Namesto da bi reciklirali ali podarili oblačila, ki niso bila prodana, je pri večini podjetij hitre mode pogosto opaziti, da neprodane zaloge zavržejo ali sežgejo, kar povzroča **strahovito izgubo naravnih in finančnih virov**.

Glavni cilj velikanov hitre mode je **znižanje proizvodnih stroškov**. Prav zato **zanemarjajo trajnostni vidik proizvodnje**, od uporabe biološko nerazgradljivih tkanin, ki so v celoti obdelane s kemikalijami, do metanja proizvodnih odpadkov v vodne tokove, jezera in oceane.

Trgovci s hitro modo so si ustvarili ime s tem, da so nam dali priložnost, da za skoraj nič kupimo poceni izdelane kose, ki so videti kot dizajnerska oblačila. Toda njihove tehnike **drastično vplivajo na vedenje potrošnikov po vsem svetu**. Zaradi hitre proizvodnje in menjave modnih oblačil po nizkih cenah spodbujajo potrošnike k iskanju stalnih novosti in takojšnje zadovoljitve. To vodi v povečano impulzivno nakupovanje in miselnost za enkratno uporabo, kar povzroča prekomerno potrošnjo in okoljske težave. Poleg tega tržne strategije hitre mode pogosto izkoriščajo psihološke dejavnike, kot sta "strah pred zamujanjem" in družbena primerjava, kar vpliva na potrošnike, da kupujejo vedno pogosteje.

FAST FASHION

v s

SLOW FASHION

Cheap investment,
becomes **expensive**
long-term

Higher investment,
lasts for a **longer**
period of time (cheaper)

Unethical exploitation
of workforce, very low
wages & bad conditions

Ethical employment
with decent wages
& working conditions

Production with
no regard towards
environment,
high pollution &
resource depletion

Optimal use of
resources, circular
production
& business models,
reduced pollution

Quantity over Quality

Quality over Quantity

Hitra moda je vrsta proizvodnje oblačil, ki vključuje **ustvarjanje poceni in modnih oblačil po vzoru modnih stez ali mode slavnih osebnosti**. Cilj postopka je hitro izdelati te izdelke in jih dati na voljo v trgovinah na glavnih ulicah, da bi zadovoljili povpraševanje potrošnikov. Glavni cilj je ponuditi najnovejše modele, dokler so še vedno priljubljeni, kar kupcem omogoča, da jih **kupijo in nosijo le kratek čas, preden se jih sčasoma znebijo**.

Počasna moda je pristop k modi, ki upošteva postopke in vire, potrebne za izdelavo oblačil. Zavzema se za nakup **kakovostnejših oblačil, ki bodo trajala dlje, in ceni pošteno ravnanje** z ljudmi, živalmi in planetom na tej poti. **Trajnostna moda** se ukvarja z uporabo vlaken iz organskih, recikliranih, predelanih in recikliranih materialov.

KAKO IZBRATI PRAVI MATERIAL?

Okoljsko referenčno merilo Made-By za vlakna je bilo razvito za **primerjavo okoljskega vpliva najpogosteje uporabljenih vlaken v oblačilni industriji**. Primerjalno merilo Made-By razvršča 28 vlaken po šestih merilih: emisije toplogrednih plinov, strupenost za ljudi, ekotoksičnost, energija, voda in zemlja.

Na podlagi teh parametrov je vsako vlakno ocenjeno in uvrščeno v eno od petih klasifikacij, od razreda A do razreda E.

Vlakna, ki jih ta študija ne razvršča, vendar imajo po drugih študijah zelo velik vpliv:

Svila

Volna (Alpaka, moher, kašmir)

Usnje

Acetat

Naravni bambus

Razred A - najbolj trajnostni

Mehansko recikliran najlon

Mehansko recikliran poliester

Organsko laneno platno

Organska konoplja

Reciklirani bombaž

Reciklirana volna

Razred B - trajnostni

Kemično recikliran najlon

Kemično recikliran poliester

Bambusov liocel (Monocel®)

Organski bombaž

Lenzing Lyocell (TENCEL®)

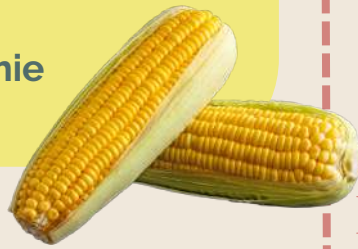
Razred C - povprečni

Konvencionalni lan

Konvencionalna konoplja

PLA

Ramie

Razred D - problematični

Modal® viskoza

Poliakril

Deviški polister

Razred D - zelo problematični

Bambusova viskoza

Konvencionalni bombaž

Rajon

Splošna viskoza

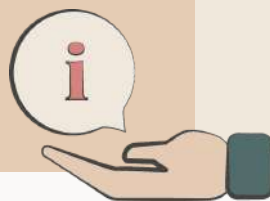
Spandeks (elastan)

Deviški najlon

Volna

EU Eco-Label

Evropska komisija nadzoruje označevanje tekstila in oblačil v EU.

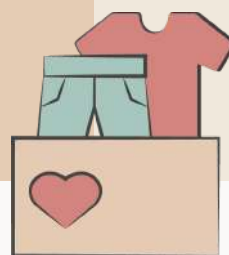
Medtem ko se to razlikuje med državami članicami, EU zahteva le, da je na etiketi navedena sestava vlaken. Oznake za nego, velikost in država porekla so le priporočene.

Prostovoljni znak EU za okolje (EU Ecolabel) se lahko uporablja za tekstil, obutev in oblačila, ki:

- uporabljajo minimalno količino snovi, povezanih s škodljivimi vplivi na zdravje in okolje
- zmanjšujejo onesnaževanje vode in zraka
- zagotavljajo barvno odpornost na pranje, drgnjenje, znojenje in izpostavljenost svetlobi

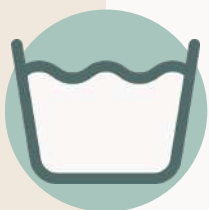
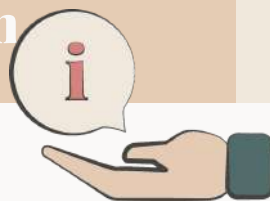

Prednosti pravilne nege oblačil

- Podaljšana življenjska doba
- Zmanjšanje osebnih stroškov
- Manj tekstilnih odpadkov
- Spodbujanje trajnostne modne proizvodnje
- Varstvo okolja in ohranjanje virov

Kako brati oznake na oblačilih

Strojno pranje

Strojno pranje
v hladni vodi (30 °C)

Strojno pranje,
trajno stiskanje

Temperatura vode
40 °C

Strojno pranje

Če vidite etiketo s simbolom tristranske posode z valovitimi črtami na vrhu, lahko oblačila varno operete v pralnem stroju.

Majhni dodatki tega simbola označujejo posebne podrobnosti pranja:

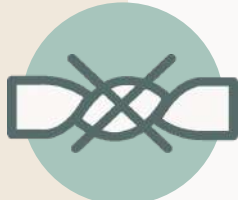
- **Ena črta pod:** uporabite cikel pranja s stalnim pritiskom
- **Dve črti pod:** uporabite cikel nežnega pranja
- **Ena pika na sredini:** perite v hladni vodi (20-30 °C)
- **Dve piki na sredini:** pranje v topli vodi
- **Tri pike na sredini:** pranje v vroči vodi
- **Številka na sredini:** perite pri tej temperaturi (npr. 40 °C)

Ročno pranje

Ožemanje

Ne ožemati

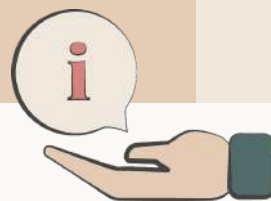
Ročno pranje

Isti tristranski simbol ima lahko tudi roko na sredini, kar pomeni, da je treba občutljivo oblačilo oprati ročno.

Pri ročnem pranju lahko vidite tudi enega od naslednjih simbolov:

- **zvito oblačilo s črko X:** ne ožemajte
- **zvito oblačilo:** lahko se ožema

Kako brati oznake na oblačilih

Sušenje

Če je na sredini simbola sušilnika črka X, oblačila ne sušite v sušilniku.

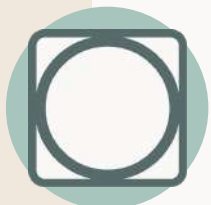
Morda je viden tudi samo kvadrat brez kroga na sredini. To pomeni, da je treba uporabiti "naravno sušenje" - kar je tudi najboljša metoda za naš planet.

Tudi ta simbol ima lahko več različic:

- **Krivulja v obliki črke U na vrhu:** linijsko sušenje (+ diagonalne črte za linijsko sušenje v senci)
- **Tri navpične črte:** kapljično sušenje - kar pomeni sušenje med namakanjem (+ diagonalne črte za kapljično sušenje v senci)
- **Ena navpična črta:** suho (+ diagonalne črte za suho v senci).
- **Dve diagonalni črti v levem kotu:** sušenje v senci
- **Kvadrat s črko X:** ne sušiti

Kvadrat s krogom v notranjosti in druge različice označujejo, da je sušenje v sušilnem stroju mogoče v določenih okoliščinah:

- **Krog v kvadratu:** sušenje v sušilnem stroju je mogoče
- **Ena ali tri pike v sredini kroga:** označuje nastavitev nizke ali visoke temperature
- **Ena črta pod kvadratom:** nastavev trajnega stiskanja (uporablja se za sintetiko)
- **Dve črti pod kvadratom:** nežno stiskanje

Dovoljeno sušenje v sušilnem stroju

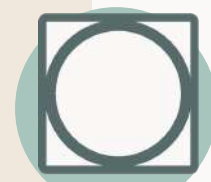
Ne sušite v sušilnem stroju

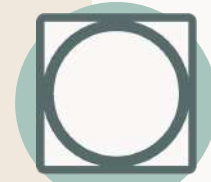
Sušenje v sušilnem stroju na nizki temperaturi

Sušenje v sušilnem stroju na visoki temperaturi

Trajni tisk/sintetika

Delikatno/nežno

Naravno sušenje

Obesite za sušenje

Kapljično sušenje

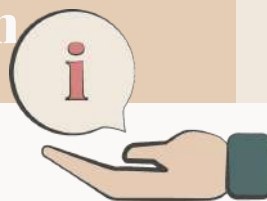

Linijsko sušenje

Sušenje v senci

Kako brati oznake na oblačilih

Ne likati

Likanje na nizki temperaturi

Likanje na visoki temperaturi

Ne uporabljajte pare

Likanje

Poiščite simbol v obliki likalnika in vse njegove različice:

- **Brez pik:** uporabite lahko katero koli temperaturo
- **Ena pika:** uporabite nastavitve za nizko temperaturo (sintetika)
- **Dve piki:** uporabite nastavitve srednje temperature (volna ali svila)
- **Tri pike:** nastavitve visoke temperature (bombaž ali lan)
- **X na sredini:** ne likati
- **Tri črte na dnu:** likanje s paro
- **X nad tremi črtami na dnu:** ne likati s paro

Beljenje dovoljeno

Ne beliti

Beljenje brez kloriranja

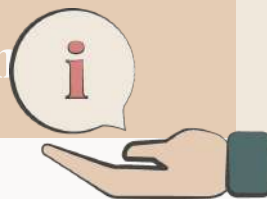
Beljenje

Pri beljenju se uporabljajo močne kemikalije, ki škodujejo okolju. Priporočljivo je, da se izogibate uporabi belil, razen če ni druge možnosti.

Beljenje je ponazorjeno s trikotnikom in se lahko pojavi v naslednjih različicah:

- **Trikotnik:** Beljenje je mogoče
- **Prečrtan trikotnik:** Ne beliti
- **Črtasti trikotnik:** Samo beljenje brez kloriranja

Kako brati oznake na oblačilih

Ne prati

Kdaj ne smete prati oblačil

Simbol za pranje s črko X označuje oblačilo, ki ga ni mogoče prati v pralnem stroju ali ročno, zato ga je treba dati v kemično čistilnico.

Kemično čiščenje

Kemično čiščenje

Pri kemičnem čiščenju morate znati brati oznake za nego oblačil. Tukaj je nekaj takih, ki jih lahko opazite:

Ne kemično čistiti

- **Navaden krog:** kemično čiščenje
- **Krog s črko X:** ne čistiti v kemični čistilnici
- **Krog z oznako A v sredini:** lahko uporabite katero koli topilo
- **Krog s črko P na sredini:** katero koli topilo razen trikloroetena
- **Krog s črko F v sredini:** samo naftna topila

Poljubno sredstvo

Katero koli sredstvo, razen trikloroetiljena

Perite oblačila le, ko je to res potrebno!

Samo sredstva na osnovi nafte

Prepogosto pranje oblačil postopoma oslabi in sčasoma uniči tkanino!

POKAŽITE SVOJIM OBLAČILOM LJUBEZEN

Pranje

1. **Izberite pravo temperaturo.** Hladna voda je primerna za občutljive tkanine, predmete, ki se lahko skrčijo, in občutljive temne barve, ki se rade prelivajo. Hladna voda tudi prihrani denar, saj zmanjša stroške komunalnih storitev. Topla voda je primerna za zmerno umazana oblačila in umetne tkanine.
2. **Hitro ujemite madeže.** Ključ do uspešnega odstranjevanja madežev je hitro ukrepanje. Čim prej po nastanku madežev oblačilo sperite ali namočite v hladni vodi, uporabite sredstvo za odstranjevanje madežev in ga dajte v pralni stroj.
3. **Etikete za nego** vas seznani z najboljšimi možnostmi pranja za vaša oblačila.
4. **Izogibajte se krčenju in raztezanju.** Razlogi za krčenje in raztezanje oblačil so različni, od vsebnosti vlaken in vrste tkanja do načina pranja ali čiščenja.

Popravljanje

Naučite se popravljati oblačila, da postanejo bolj trajnostna. **Ključne veščine pri popravljanju oblačil so:**

1. Šivanje gumba
2. Popravljanje robov
3. Ponovno pritrjevanje traku
4. Nevidno/vidno popravljanje

Sušenje na zraku zunaj

V številnih gospodinjstvih je **sušilni stroj** za perilo takoj za hladilnikom **druga naprava, ki porabi največ energije**. Vendar pa lahko s preprostim **prehodom z uporabe sušilnega stroja na sušenje oblačil na zraku** po pranju zmanjšate ogljični odtis svojega doma za 2400 kilogramov na leto.

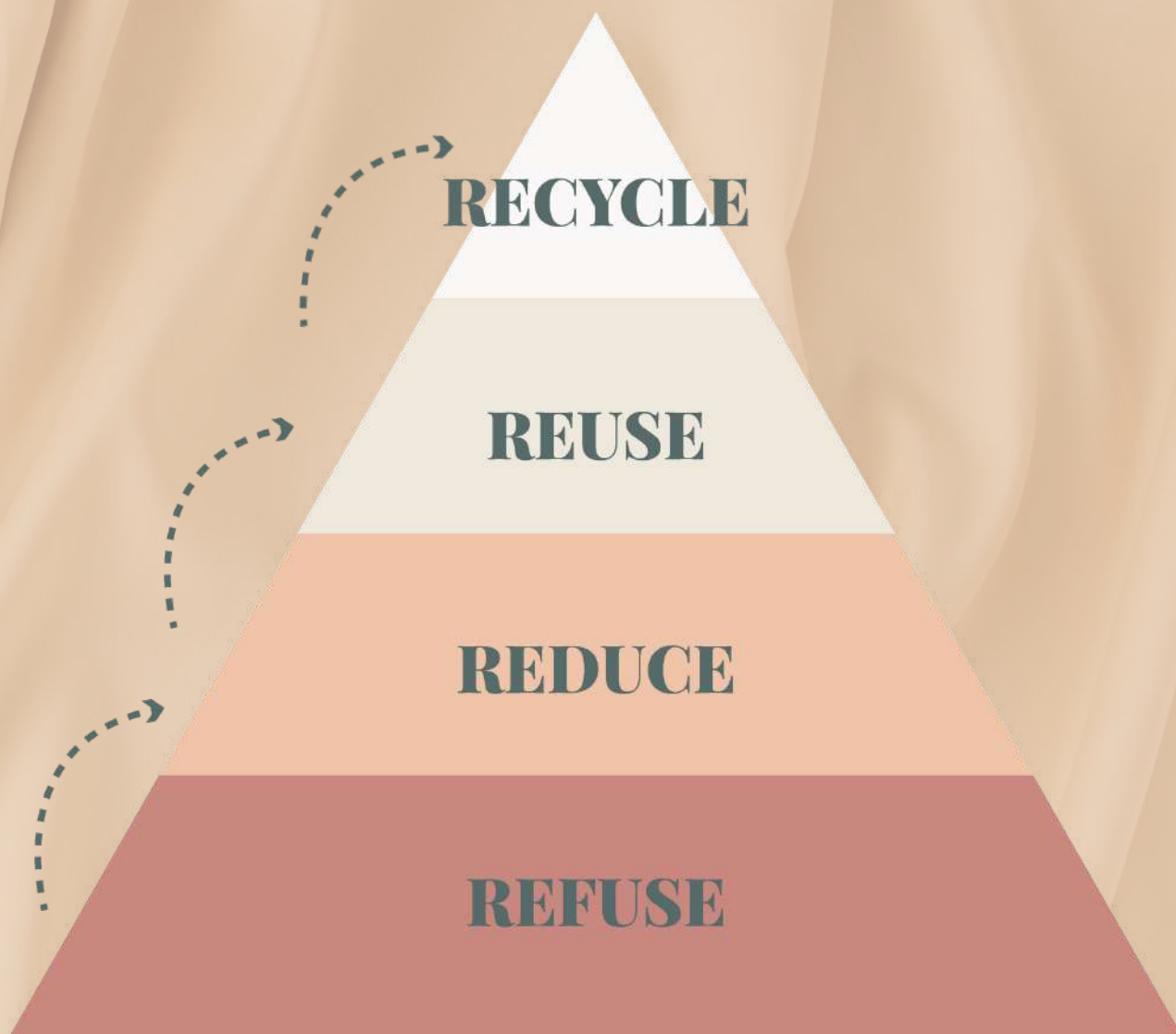
Sušenje oblačil na prostem ne le **prihrani električno energijo in zmanjša stroške energije v gospodinjstvu**, temveč tudi prepreči obrabo oblačil, ki jo povzroča toplota sušilnega stroja.

1. Prihrani denar pri računih za komunalne storitve
2. Poveča svežino oblačil in posteljnine
3. Pomaga odstraniti močne vonjave iz oblačil

Sušenje na zraku notri

1. Oblačila dajte na **dodatni cikel vrtenja**
2. Uporabite **razvlaževalnik zraka**
3. Vzemite **namizni ventilator**
4. Ustvarite **ogrevalni kokon** z radiatorjem in prilegajočo se rjuho
5. Oblačila pred obešanjem **posušite z brisačo**
6. Za boljši pretok zraka uporabite **obešalnike** na sušilniku ali obešalniku za perilo
7. Priskrbite si **izvlečno vrvico ali škripčevje za zračenje**

Štirje "R-ji" trajnostnega razvoja

Ta načela delujejo kot kompas, ki nas vodi k **odgovornejšemu in bolj premišljenemu odnosu do mode**. Z razumevanjem njihovega pomena in vključevanjem v svoje odločitve postanemo zagovorniki svetlejše, bolj zelene in bolj elegantne prihodnosti. Ne pozabite, da je **vrstni red štirih R v trajnostni modi premišljen in vpliven**.

Štirje "R-ji" trajnostnega razvoja

1

REFUSE - ZAVRNI

Tu se začne pravi učinek. Z zavračanjem kulture hitre mode za enkratno uporabo in **izrekanjem "ne"** **pretirani potrošnji** pošljete močno sporočilo. Zagovarjate kakovost pred količino.

2

REDUCE - ZMANJŠATI

Poenostavite garderobo in se osredotočite na vsestranske kose. Ko zmanjšamo število nakupov oblačil, **zmanjšamo povpraševanje po prekomerni proizvodnji**, kar zmanjša porabo virov in nastajanje odpadkov.

3

REUSE - PONOVRNO UPORABITI

Z ustvarjalnostjo in skrbjo podaljšajte življenjsko dobo svojih oblačil. Z mešanjem, recikliranjem in popraviljanjem lahko oblačilom vdihnete novo življenje. Vsakič, ko se odločite za ponovno uporabo, prispevate k **zmanjšanju količine odpadkov na odlagališčih**.

4

RECYCLE - RECIKLIRATI

Recikliranje je pomembno, a ni čarobna rešitev. Zanje so **potrebni energija in viri**. Čeprav je recikliranje pomembno, moramo **prioritizirati prejšnje korake**. Zavračanje in zmanjševanje imata neposredni vpliv na zmanjšanje ogljičnega odtisa in odtisa odpadkov.

1. REFUSE - ZAVRNI

Odpovedovanje hitri modi je zavestna odločitev, da ne kupujemo izdelkov, ki so bili proizvedeni hitro in poceni, pogosto na račun okolja in ljudi, vključenih v proizvodni proces. Z zavrnitvijo te industrije se lahko potrošniki odločijo za bolj etične in trajnostne alternative, kot so izdelki iz okolju prijaznih materialov ali rabljeni izdelki. To lahko pomaga zmanjšati negativni vpliv modne industrije na okolje in družbo, hkrati pa spodbuja bolj premišljen in odgovoren pristop k potrošnji.

SEZNAM NAJHUJŠIH KRŠITELJEV

Kritiki so **H&M** obtožili "greenwashinga", saj trdijo, da trajnostne pobude, ki jih je podjetje sprejelo, niso tako obsežne, kot jih navaja. Menijo, da se še vedno osredotočajo na hitro modo in da je glavni razlog teh pobud trženje.

PRIMARK, ki ga prav tako obtožujejo zaradi "greenwashinga", je po mnenju strokovnjakov močno odvisen od nizkocenovne proizvodnje in hitre mode, kar prispeva k velikim količinam tekstilnih odpadkov in izkoriščanju delavcev v državah v razvoju. Prav tako je bil obtožen, da ni pregleden glede svojega okoljskega in družbenega vpliva.

Družbi **SHEIN** so očitali tudi nepreglednost in uporabo neetičnih proizvodnih praks, ki povzročajo degradacijo okolja in izkoriščanje delovne sile. Poleg tega je bil obtožen, da lažno trdi, da je etična in trajnostna blagovna znamka.

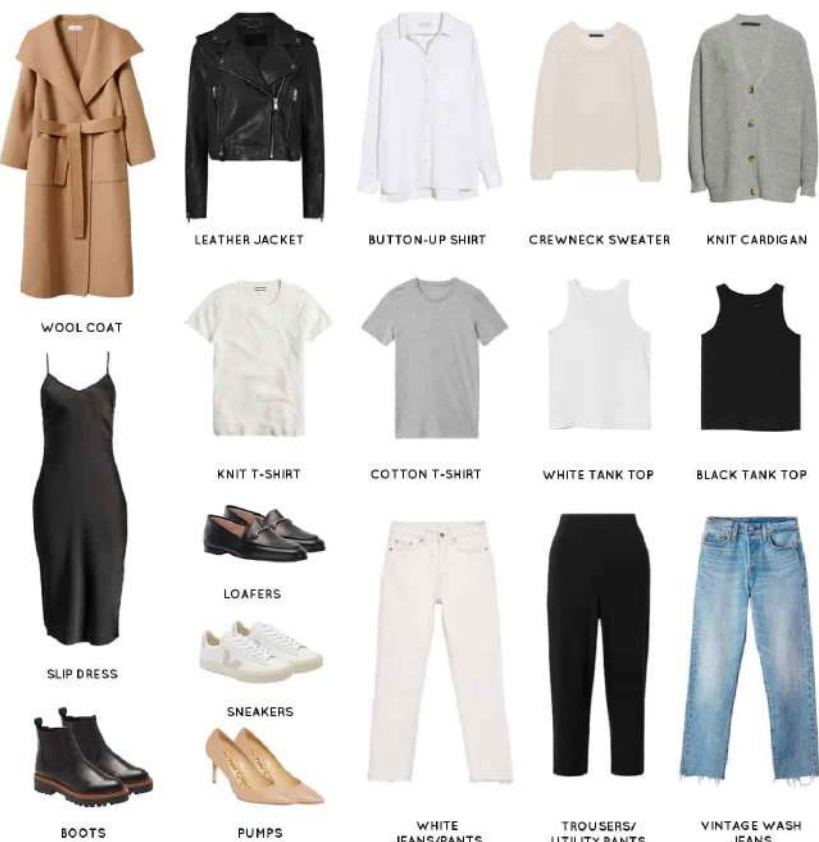
FASHION NOVA se je soočila tudi s kritikami zaradi "zelenega pranja" (greenwashing). Čeprav si je podjetje nekaj prizadevalo, na primer predstavilo kolekcijo okolju prijaznih oblačil in se zavezalo k zmanjšanju količine odpadkov v svoji dobavni verigi, kritiki trdijo, da so te pobude neustrezne in ne obravnavajo bistvenih vprašanj, povezanih s hitro modo.

2. REDUCE - ZMANJŠATI

chic & effortless MINIMALIST CAPSULE WARDROBE

the basics

seasonal swaps & accessories

styleyouroccasion.com

Poglejte v svojo omaro!

Z oblačili, ki jih imate, lahko ustvarite nove obleke in poiščete kose, ki se ujemajo z obstoječimi oblačili.

Uporabite svoje najboljše in najljubše kose, da si ustvarite funkcionalno osnovo garderobe, in kupujte le kose, iz katerih lahko ustvarite najmanj 3 različne kombinacije oblačil.

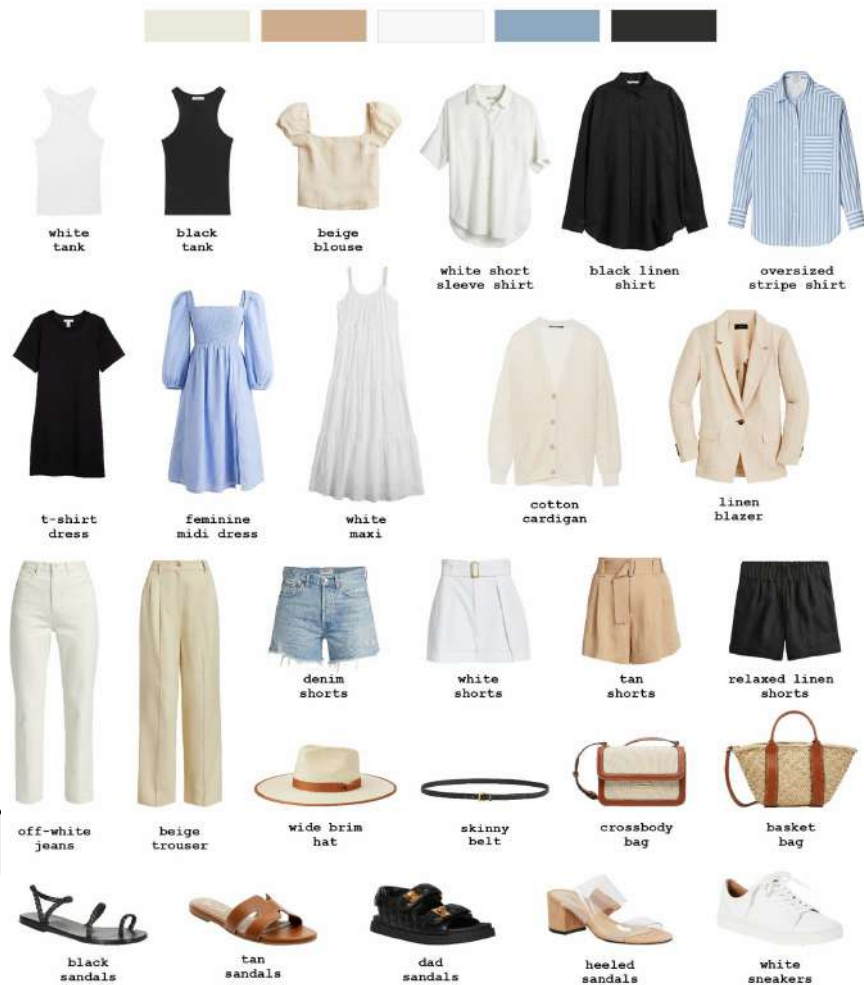
Kapsulna garderoba

= "praksa urejanja garderobe na bistvena oblačila (oblačila, ki ustrezajo življenjskemu slogu in telesu), ki jih je mogoče funkcionalno nositi, zato je nakupovanje manj pogosto in bolj zavestno."

Nasveti & triki

- Kupujte kakovostne in brezčasne kose, ki jih boste lahko nosili dolgo časa.
- Dodajte jim kose, ki bodo izstopali, da si boste lahko ustvarili garderobo v svojem slogu.
- Dodatki so zelo koristni.
- Izberite plasti in različne texture, ki jih lahko kombinirate.

WINTER 2022 CAPSULE WARDROBE

- Izberite modele in kroje, ki najbolj ustrezajo vaši postavi.
- Izberite barvno shemo, ki vam je všeč in vam ustreza, ter se je držite! Vključite nevtralne kose, ki jih lahko kombinirate z vsem, in poskrbite, da se bo večina izbranih barv dobro ujemala.
- Lahko imate kapsulo za hladno sezono in kapsulo za toplo sezono.

48-delna kapsulna garderoba za celo leto:

Zgornji deli

- Osnovne majice x3 (črna, bela, nevtralna)
- Topi x2 (nevtralni, beli/črni)
- Izrazita majica (majica/ bluza iz izbranega sloga)
- Srajce x2
- Rokav z dolgimi rokavi x 2
- Pullover s kapuco
- Mikine x2 (črne, bele/nevtralne)
- Osnovni pulloverji (črni, nevtralni)
- Pullover iz debele pletenine
- Elegantne hlače x2 (nevtralne, mornarske/ črne)
- Izrazite hlače (potisk, zabaven kroj, drzna barva/tkanina)
- kavbojke x3 (modre, črne/sive, bele/kremaste)
- Kratke hlače x2 (džins, lan)
- Trenirka
- Pajkice/kolesarske kratke hlače
- Klasično krilo
- Poletno krilo
- Krila iz džinsa

Spodnji deli

Obleke

- Obleke
- Črna obleka
- Poletne obleke x2 (preproste, s potiskom)
- Elegantna obleka/obleka za zabavo

Plašči

- Trench plašč
- Jakna iz džinsa/prevlečna majica
- Puffer plašč/parka
- Jopice (dolge, kratke)
- Brezčasen blazer x2 (ujemajoč se s hlačami)
- Dolg plašč
- Izrazit/izstopajoč plašč

Čevlji & torbice

- Bele superge
- Elegantni čevlji (s peto)
- Gležnjarji (tan, črni)
- Sandali
- Torba za vsak dan
- Elegantna sklopka
- Izrazita torbica
- Izraziti čevlji

OBLECI SE SKLADNO S TIPOM POSTAVE - PEŠČENA URA

Značilnosti:

- zaobljena ramena
- prsi in boki so običajno enako široki - majhen in izrazit pas - zaobljeni boki in zadnjica - večja stegna
- zaobljen videz
- povečana telesna teža se običajno pojavi v zgornjem delu telesa

Cilji stiliranja:

- upoštevanje naravne silhuete in ohranjanje telesnih proporcij s sorazmernim oblačenjem zgornjega in spodnjega dela telesa, brez poudarjanja bokov ali ramen.
- poudarjanje naravnih proporcij telesa s poudarjenim pasom
- izberite nezahtevna in enostavna oblačila, da ne bi okrnili silhuete.

DA:

- nižji, zaobljeni izrezi (kot sta srčni ali V-izrez)
- prilegajoči se rokavi
- poudarite pas s pasovi
- prilegajoči se kroji
- lščite zavite modele
- hlače in kavbojke z visokim pasom
- zožene hlače in krila
- obleke z izrezom ali pasom
- voluminozna krila, ki se začnejo v pasu
- na splošno preprosti kroji

NE:

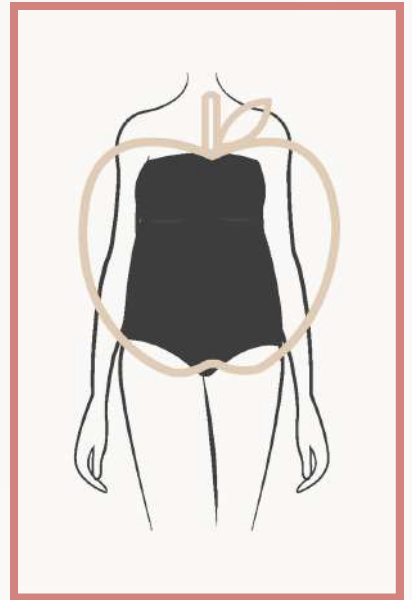
- ravni kroji in škatlaste silhuete zakrivajo pas
- ohlapna, brezoblična oblačila in moteči dodatki
- visoki, ozki, okrašeni izrezi ali široki izrezi (npr. ladijski izrezi)
- široki rokavi
- hlače in kavbojke z nizkim pasom
- zgornji deli in obleke s spuščenim pasom

Nakup oblačil, ki so bolj skladna s posameznim tipom postave, zmanjšuje potrebo po nakupovanju in podaljšuje življenjsko dobo oblačil!

OKROGLA/JABOLKO

Značilnosti:

- linija ramen je širša od linije bokov - povprečno do široko oprsje
- polnejši srednji del z malo ali nič pasu - ozki boki z bolj ravnim spodnjim delom - vitke noge
- običajno so vidne spremembe telesne teže na trupu/trebuhu

Cilji stiliranja:

- odvrčajte pozornost od sredine telesa in poudarite svoje najboljše dele - noge in prsi
- ustvarite iluzijo izrazitega in ožjega pasu s prilegajočo se obliko oblačil
- dodajte zaobljenost in polnost spodnjemu delu telesa

DA:

- za pas si nadenite temnejša oblačila, na primer temen pas
- prsi se dvignejo, pas pa se zdi vitkejši, če nosite oblačila, ki obkrožajo pas, a se hkrati stiskajo tik pod prsmi
- izrezi morajo vertikalno prekiniti prsno linijo - odločite se za široke in nizke izreze
- izrezi z okraski in detajli
- Razširjeni rokavi, široki rokavi, rokavi s kapico, rokavi z manšeto in rokavi z draperijo
- plapolajoče majice in razvlečene jopice
- hlače z nizkim in srednjim položajem z rahlim razprtjem

NE:

- značilnosti, kot so svetle barve in vodoravni poudarki, pritegnejo pozornost na vaš pas in ga razširijo
- podrobnosti na prsih, sredini telesa in bokih; poskrbite za podrobnosti na zgornjem in spodnjem delu telesa
- ozek, visok izrez
- prilegajoči se rokavi
- zgornji deli oblačil ali tesno oprijeti zgornji deli
- potiskanje srajc v hlače
- suknjiči z dvojnim zapenjanjem
- visoko dvignjene in zožene hlače
- ozke kavbojke
- vezana krila in obleke
- tesno prilegajoče se obleke

OBRNjen TRIKOTNIK/ JAGODA

Značilnosti:

- linija ramen je očitno širša od linije bokov - ravna, kvadratna ramena
- prsni koš je lahko od majhnega do velikega - videz težkega vrha
- ravna linija bokov in bolj raven spodnji del - vitke dolge noge
- atletska postava
- povečana telesna teža se običajno pojavi v zgornjem delu telesa

Cilji stiliranja:

- uravnoteženje širših ramen, prsnega koša in hrbta z njihovim zmanjšanjem in poudarjanjem spodnjega dela
- dodajanje oblin in volumna bokom in spodnjemu delu telesa, hkrati pa ustvarjanje izrazitejšega pasu

DA:

- zmehčajte široko linijo ramen z mehкими, drapiranimi in težkimi tkaninami
- zgornji del naj bo preprost
- vitek, dolg, globok, ozek izrez
- asimetrični kroji, zlasti v zgornji polovici
- prilegajoči se rokavi, če so kratki, in razširjeni rokavi, če so dolgi (zvonec, kimono in netopirski rokav)
- široke naramnice
- temnejša barva na vrhu in svetlejša na dnu
- suknjiči z žepi in detajli pod pasom
- razširjene in široke hlače
- polnejša krila
- detajli in dodatki, ki poudarjajo pas

NE:

- široki in globoki izrezi, kot so ladijski ali ravni izrezi
- detajli in okraski zgornjega dela
- kratki široki rokavi, kot so puff rokavi
- veliki očitni ovratniki
- obrezani topi
- debele pletenine
- suknjiči z dvojnim zapenjanjem
- hlače ozkega kroja
- tesno prilegajoča se krila in kratke hlače
- obleke s prilegajočim se spodnjim delom
- veliki, drzni vzorci na zgornji polovici

TRIKOTNIK/HRUŠKA

Značilnosti:

- ramena so spuščena in ožja od bokov
- manjša zgornja polovica telesa/prsni koš
- polni boki in/ali stegna
- izrazit pas
- večje, polnejše, mišičaste noge
- povečanje telesne teže se kaže v predelu bokov

Cilji stiliranja:

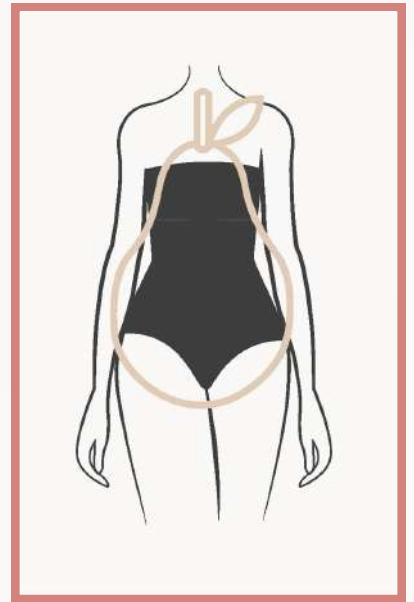
- preusmerite pozornost z večjih bokov na zgornji del telesa in poudarjen pas
- poudarite pas in zmanjšajte obseg spodnjega dela telesa, medtem ko zgornjemu delu telesa dajete videz volumna

DA:

- obleka v temnih barvah na spodnji polovici telesa
- poiščite širše izreze, kot so ladjica, kvadratni izrez, izrez z rameni ali izrez v obliki kapuce
- okrašeni zgornji deli/izrezki so primerni, če so na vrhu
- strukturirani, voluminozni kratki rokavi (netopirski rokavi, rokavi na zvonec, puff, flutter)
- ozki, zoženi slogi z dolgimi rokavi
- izberite hlače z visokim pasom, ki se razprostirajo, so ravne ali izrezane
- nosite krila z visokim pasom in obliko črke A, tulipana ali plisirane krila
- nosite obleke s prilegajočim se pasom in voluminoznim spodnjim delom

NE:

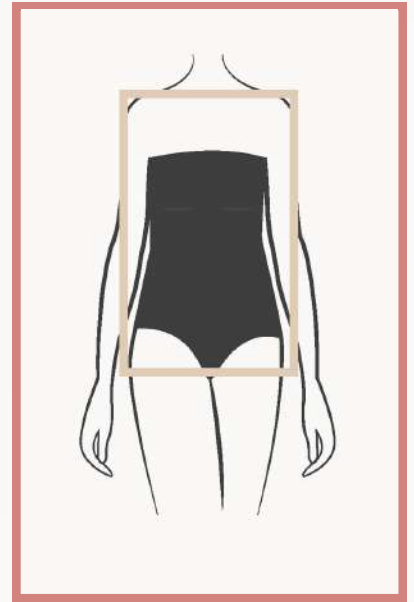
- nosite oprijete, zožene in ozke hlače
- nosite spodnji del z okraski, številnimi podrobnostmi in/ali živahnimi barvami in vzorci
- nosite ozke in globoke dekolteje
- nosite plašče, tope in pulloverje, ki po dolžini presegajo linijo bokov
- nosite strukturirane majice z dolgimi rokavi
- nosite obleke ravnega kroja in iz težke tkanine
- nosite kratke hlače, hlače ali krila z nizkim pasom
- nosite prepolna krila in krila s težkimi vodoravnimi detajli

PRAVOKOTNIK

Značilnosti:

- ravna linija ramen in prsnega koša
- širina prsi in bokov je približno enaka
- malo ali nič definiranega pasu
- malo oblin po celotnem telesu
- enakomerno porazdeljena povečana telesna teža
- običajen je atletski okvir

Cilji stiliranja:

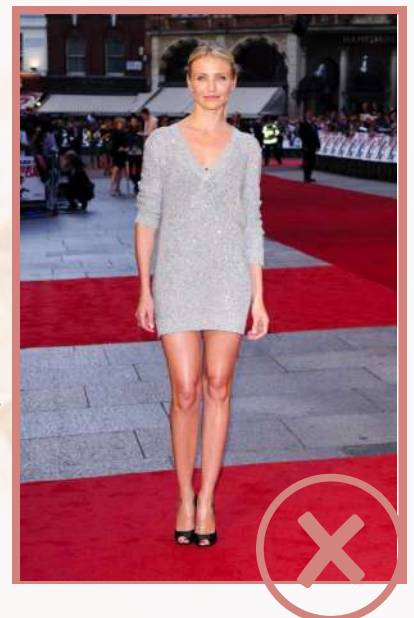
- dodajte dimenzijo okvirju telesa, tako da razbijete ravno silhueto in ustvarite krivulje na zgornjem in spodnjem delu telesa
- definiranje pasu

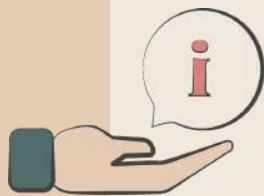
DA:

- okrogli izrezi, kot so izrezi z dragulji, so odlični za dodajanje oblin
- nižji, širši izrezi, ki vidno podaljšajo ramenski in prsni del, široki izrezi v obliki črke V, poševni izrezi, izrezi z zajemalko in s srčkom
- z okraski ali ohlapnimi, širokimi rokavi (plapolajočimi, manšetnimi, puhastimi, razširjenimi) pritegnite pozornost na zgornji del telesa
- poudarite pas z ovijalnim zgornjim delom ali pasom
- poiščite daljše tope in plašče (pod pasom)
- spodnji del z nizkim in srednjim višinskim pasom
- poiščite spodnji del z okraski/vzorci
- obleke, poudarjene v pasu

NE:

- izberite ravne, plitve izreze, kot so izrezi v obliki ladjice
- nosite zgornje dele oblačil ali plaščev nad pasom
- nosite tesno prilegajoče se rokave
- škatlasti stili se slabo prilegajo
- izberite ravne prilegajoče se hlače ali preširoke kavbojke
- kotna krila v obliki črke A in zelo polna krila se ne ujemajo dobro
- škatlaste, ravno krojene oblike oblek
- zgornjih delov oblačil ne zatikajte v spodnji del oblačil
- ne nosite neoprijetih, prevelikih oblačil
- ne nosite drznih barv in vzorcev okoli pasu

KAKOVOST > KOLIČINA: Kako prepoznati dobro kakovost

TKANINA

Vrsta tkanine, iz katere so izdelana oblačila, je lahko dober pokazatelj kakovosti. Za visokokakovostna oblačila se običajno uporabljajo **naravna vlakna**, kot so bombaž, svila, volna ali lan, ki so trpežna in dihajo. Sintetične tkanine, kot sta poliester ali najlon, so cenejše, vendar manj trpežne.

KONSTRUKCIJA

Način izdelave oblačil je dober pokazatelj kakovosti. Poiščite enakomeren šiv **brez razrahljanih niti ali raztrganih robov**. Preverite, ali so šivi ravni in ali so gumbi dobro všiti.

PRILEGANJE

Kakovostna oblačila se morajo dobro prilagati in biti udobna za nošenje. Preverite, ali so oblačila prave velikosti za vas in ali se lepo prilagajo vašemu telesu. Dobro prilaganje bo vedno laskavo **objemalo vaše telo in naravne obline**.

KAKOVOST > KOLIČINA: Kako prepoznati dobro kakovost

KONČNA OBDELAVA

Zaključni detajli na oblačilih kažejo na kakovost. Poiščite podrobnosti, kot so podloga, obrobljanje, šivanje in podloga, ki lahko povečajo trpežnost in življenjsko dobo oblačil.

UGLED BLAGOVNE ZNAMKE

Nekatere blagovne znamke so znane po svojih kakovostnih oblačilih in so si sčasoma pridobile ugled. Raziščite zgodovino blagovne znamke in ocene drugih kupcev, da si ustvarite predstavo o kakovosti njihovih oblačil. Visokokakovostna in draga oblačila so običajno težja od pričakovanega.

D&G
DOLCE & GABBANA

F
FENDI

BURBERRY
LONDON ENGLAND

GUCCI
G

LV
LOUIS VUITTON

VERSACE

CENA

Čeprav cena ni vedno zanesljiv pokazatelj kakovosti, je lahko dobro vodilo. Na splošno velja, da so visokokakovostna oblačila dražja od manj kakovostnih. Če se vam zdi cena preveč ugodna, da bi bila resnična, je verjetno, da so oblačila slabše kakovosti.

3. REUSE – PONOVRNO UPORABITI

Rabljena oblačila

Z nakupom rabljenih oblačil **podaljšate življenjsko dobo oblačil** in preprečite, da bi končala na odlagališčih.

Zmanjšuje tudi povpraševanje po novi proizvodnji. Je cenovno ugodnejše in lahko najdete edinstvene zaklade!

Upcycling

= postopek **preoblikovanja starih ali neuporabljenih oblačil v nove kose** z različnimi tehnikami, kot so prepletanje, prešivanje, beljenje, vezenje, barvanje, patchwork itd.

Ponovna uporaba

Ponovna uporaba se od predelave razlikuje po tem, da se osredotoča na **prilagoditev prvotnega oblačila novi funkciji ali slogu**, ne pa na njegovo popolno preoblikovanje v nekaj drugega. To je način, kako kar najbolje izkoristiti tisto, kar že imate.

Patchwork

Sestavljanje

Beljenje

Sprememba namembnosti

Vezenje

Prešivanje

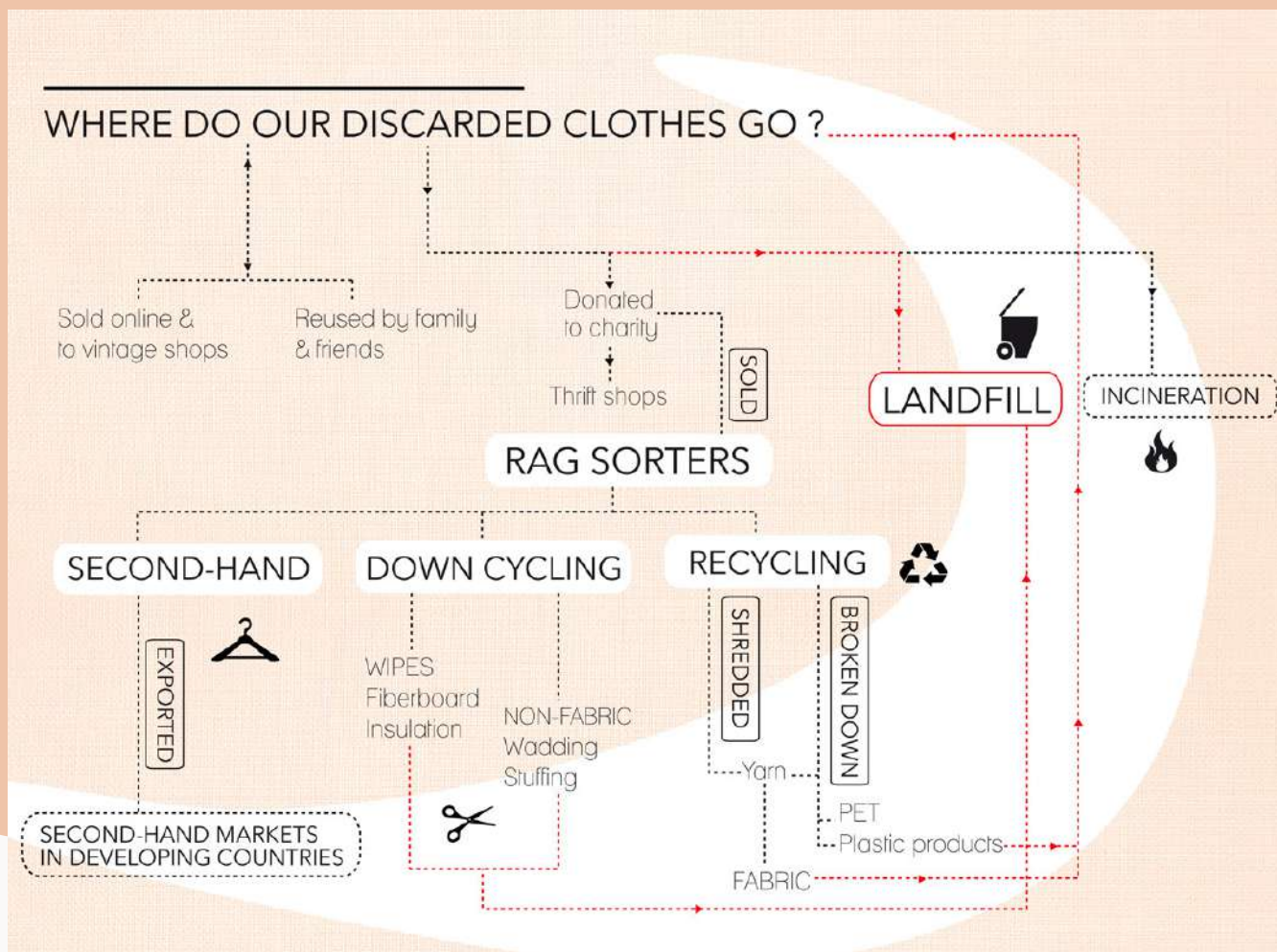
Barvanje

an old stained T-Shirt Resurrected with herbal Madder and Indigo dye with Bullseye Tie-Dye technique.

4. RECYCLE - RECIKLIRATI

Zakaj recikliranje ni tako učinkovito, kot ljudje mislijo

Recikliranje je le zadnji korak k zmanjšanju negativnega vpliva modne industrije, ker:

- je potrebna posodobljena infrastruktura, ki pa ne obstaja povsod;
- zahteva porabo energije in drugih virov;
- na koncu postopka ne moremo vedno dobiti kakovostnih materialov.

Kako se reciklira naravni tekstil

- Sortira se po barvi in materialu;
- Tekstil se nato raztrga v vlakna ali zdrobi;
- Glede na končno uporabo preje se lahko v mešanico dodajo druga vlakna;
- Preja se nato očisti in sprede. Nato se preja ponovno sprede in pripravi za nadaljnjo uporabo pri tkanju ali pletenju.

Kako se reciklira sintetični tekstil

- Odstranijo se zadrge in gumbi, tkanine pa se razrežejo na manjše kose;
- Razrezane tkanine se granulirajo in oblikujejo v pelete;
- Te se nato stopijo in uporabijo za izdelavo vlaken, ki se lahko uporabijo za izdelavo novih poliestrskih tkanin!

NASVETI ZA RECIKLIRANJE

Naj vaša oblačila ne gredo v nič! Odločite se za trajnostno izbiro in zmanjšajte svoj vpliv na okolje.

Kaj lahko storite?

- **Vlagajte v trajnostna oblačila:** izberite odgovorne in etične izdelke, ki so zasnovani tako, da zdržijo dlje!
- **Skrbite za svoja oblačila** in upoštevajte pravila pranja!
- Izberite oblačila, ki jih ne uporabljate več, in poiščite najprimernejši način, da jih spravite v obtok: **podarite** jih, **zamenjajte** z drugimi ljudmi ali jih ustvarjalno **preoblikujte!**
- Uporabite lahko tudi **obstoječo infrastrukturo za recikliranje oblačil** v bližini!
- Spodbujajte druge in **širite zavest** o pomenu trajnosti!
- Sodelujte pri lokalnih, nacionalnih ali evropskih pobudah za **zmanjšanje količine odpadkov!**

MADE BY
100% RECYCLING
MATERIALS

RECIKLIRANJE OBLAČIL V SLOVENIJI

Leta 2021 je v Sloveniji nastalo približno 10.000 ton tekstilnih odpadkov. Dodatnih 3.000 ton je bilo uvoženih, 4.000 ton pa izvoženih. Manj kot 2 % tekstilnih odpadkov je bilo odloženih na odlagališčih, večino so predstavljala obdelana tekstilna vlakna. **Slovenija je reciklirala skoraj dve tretjini tekstilnih odpadkov in proizvedla 6.000 ton uporabnih materialov, kot so tekstil, usnje in različna vlakna, ki se uporabljajo kot izolacijski materiali, talne obloge in v oblačilni industriji.**

Slovenija ima **dobro infrastrukturo z objekti za recikliranje tekstila**. V teh zbirnih centrih se tekstil najprej loči glede na njegovo sestavo in stanje. Nosljiva oblačila v dobrem stanju se pogosto podarijo dobrodelnim organizacijam in ljudem v stiski. Neuporabni tekstil se predela v reciklirana vlakna, ki se nato ponovno uporabijo v modni in drugih industrijah. V Sloveniji je v zadnjih desetih letih prišlo do porasta recikliranja odpadkov, vendar je na področju ravnanja s tekstilnimi odpadki še veliko prostora za izboljšanje. Res je sicer, da v Sloveniji veliko tekstila odnesemo v zabojnike za tekstil, zamenjamo na tekstilnih izmenjevalnicah, podarimo v humanitarne namene in prodamo v trgovine z rabljenimi oblačili, vendar ga še vedno veliko konča v zabojnikih za mešane komunalne odpadke, na odlagališčih in v sežigalnicah.

Tudi v Sloveniji se na mikroravni uporabljajo **alternativne možnosti za odstranjevanje tekstila**. Oblačila v dobrem stanju dobrodelnim organizacijam ali ljudem v stiski pogosto **podarijo** tudi gospodinjstva. Po vsej državi so postavljeni številni zabojniki Humana. Oblačila se lahko prodajajo v **trgovinah z rabljenimi oblačili**, pri čemer so na voljo tudi luksuzne in vrhunske rabljene stvari. Z uporabo družbenih medijev vse več mladih uporablja Instagram ali Facebook kot prodajno mesto za prodajo starih, vendar nosljivih oblačil, namesto da bi jih zavrgli. Med mladimi se je razširil tudi trend upcyclinga, ki oblačilom poskuša vdihniti novo življenje.

PAMETNA PORABA DENARJA

Seznam trajnostnih
blagovnih znamk

Patagonia je znana blagovna znamka oblačil za aktivnosti na prostem, ki je vodilna na področju trajnostne mode. Uporabljajo okolju prijazne materiale, kot so organski bombaž, recikliran poliester in konoplja. Patagonia spodbuja tudi poštene delovne prakse in podpira različne okoljske pobude.

Reformation je modna znamka, ki poudarja trajnost in preglednost. V svojih kolekcijah uporabljajo okolju prijazne materiale, predelana vintage oblačila in upcyklirane tkanine. Poleg tega na svojem spletnem mestu zagotavlja podrobne informacije o vplivu vsakega izdelka na okolje.

Stella McCartney je luksuzna modna znamka, ki se zavzema za trajnostne in okolju prijazne prakse brez krutosti. Znamka se izogiba uporabi usnja in krzna ter daje poudarek razvoju inovativnih, trajnostnih materialov.

PAMETNA PORABA DENARJA

Seznam trajnostnih
blagovnih znamk

Everlane je znan po svoji etični proizvodnji in preglednih cenah. Znamka se osredotoča na visokokakovostne osnovne izdelke iz trajnostnih materialov, kupcem pa razkriva prave stroške vsakega izdelka, kar zagotavlja pošteno oblikovanje cen.

People Tree je pionir na področju pravične trgovine in trajnostne mode. Pri izdelavi etičnih in okolju prijaznih oblačil iz organskega bombaža in naravnih barvil sodelujejo z obrtniki in kmeti v državah v razvoju.

Veja je trajnostna blagovna znamka športnih copat, ki za proizvodnjo čevljev uporablja okolju prijazne materiale, kot so organski bombaž, divja guma in reciklirane plastenke. Blagovna znamka je tudi pregledna glede svojih proizvodnih postopkov.

Nudie Jeans je zavezano trajnostni proizvodnji jeansa. Ponujajo program popravil in ponovne uporabe, v okviru katerega lahko stranke svoje stare kavbojke Nudie brezplačno popravijo ali zamenjajo za popust pri nakupu novega para.

Trgovine z rabljenimi oblačili Slovenija

Moje Tvoje

Gvant

Pulz

DILE

hahaha

Kupujte lokalno Slovenija

Luci Clothing

Tronč shop

Cliché

Extraordinary.

Divinebugs

Indie blagovne znamke

Gipsy and Clown

We are Lena

by mia bags

Rental

MJZ

Krinolina

Pika

Fabrika Fundus

Spletne platforme

thredUP

Poshmark

Depop

Vinted

Tradesy

Mercari

Etsy

Luksuzne znamke

Stella McCartney

EILEEN FISHER

Mara Hoffman

Amour Vert

Brother Vellies

Gabriela Hearst

Zamenjave oblačil

swap.com

Rehash

Swap Society

Swapstyle

Vinted

Trajnostne kampanje

Slow Fashion Season

Make It Feel Right

Choose Love

Rethink Fashion

Detox My Fashion

#WearItForward

Fashion Revolution

Kako se izogniti "greenwashingu"?

Nasveti za prepoznavanje zelenega zavajanja ("greenwashing")

Strategijo "zelenega zavajanja" lahko prepoznate, če podjetje uporablja:

Selektivno razkritje:

Podjetja pogosto poudarjajo pozitivna okoljska dejstva o svojih izdelkih, medtem ko se namerno izogibajo omembi negativnih dejstev.

Pomanjkanje dokazov:

Podjetje lahko trdi, da je okolju prijazno ("izdelano iz ekoloških materialov!"), ne da bi navedlo certifikate ali druge dokaze, ki bi to potrjevali.

Nejasnost:

Blagovne znamke lahko zeleno zavajanje izvajajo tako, da dajejo široke izjave o svoji trajnosti, polne modnih besed, ki so preveč nejasne, da bi karkoli pomenile. Primeri vključujejo "novo in izboljšano", "nestrupeno" in "izdelano iz biološko razgradljivih materialov".

Napihnjene besedne zveze:

Podjetja lahko uporabljajo fraze, ki so sicer tehnično resnične, vendar potrošniku dajejo izkrivljeno predstavo o izdelkih, ki jih kupuje. Npr, podjetje lahko navede, da so majice "zdaj izdelane iz 50 % več recikliranih vlaken", medtem ko je delež recikliranih vlaken povečan z 2 % na 3 % celotnega oblačila. To je res, vendar je ta prednost pretirano poudarjena.

Sugestivne podobe:

Trženje izdelkov v vizualno prijetni embalaži. Podjetje, ki proizvaja higienske robčke, lahko svojo škatlo okraši z zelenimi listi, kar pomeni, da je bil papir pridelan trajnostno, ne da bi bilo to dejstvo navedeno na embalaži. Nekaterе blagovne znamke lahko vključijo majhne slike, ki so videti kot uradni logotipi okoljskih certifikatov.

Sklep

Ko boste prišli do konca tega vodnika, ne pozabite, da lahko z vsako svojo odločitvijo vplivate na boljšo prihodnost našega planeta. S tem, ko ste sprejeli trajnostno modo, ste postali gonilna sila pozitivnih sprememb v industriji, ki je pripravljena na preobrazbo. Vaše premišljene odločitve odmevajo v dobavni verigi, vplivajo na življenja in puščajo dediščino zavestne potrošnje. Skupaj pletemo zgodbo o sočutju, slogu in odgovornosti. Še naprej premikajte meje, postavljajte vprašanja in izbirajte pot trajnosti.

Vaša pot v trajnostni modi je svetilnik upanja, ki osvetljuje pot v svetlejši in lepši svet.

Spremljajte naš projekt in se pridružite skupnosti!

@refashion.erasmus

www.re-fashion.eu

Project number 2021-1-RO01-KA220-VET-000033001

Co-funded by
the European Union

Besedilo so ustvarili partnerji konzorcija Re-Fashion, ki ga sestavljajo:

National Center for Sustainable Consumption & Production (NCSPC),
Timisoara, Romania

Association for Organizational Development and Human Resources (Effebi), Rome, Italy

Innovation Hive,
Larissa, Greece

Resource Center for Ethics & Solidarity Initiative (CRIES),
Timisoara, Romania

International Institute for the Implementation of Sustainable Development (MIITR), Maribor, Slovenia

Katty Fashion,
Iasi, Romania

Co-funded by
the European Union